

ביקורת מעקב

ביטוחי העירייה – דו"ח מבקר העירייה מס' 19

1. נושא הביטוחים הינו מורכב ביותר ועלות רכישת כיסוי ביטוחי אינה מבוטלת. בעת עריכת הביקורת בשנת 1995, התלבט מבקר העירייה בין שני העקרונות המתחייבים מהגדרת תפקידו, היינו בין עיקרון היעילות והחסכון לבין שאלת שמירת כספיה ורכושה של העירייה. תפיסתו המקצועית של המבקר היתה שהעירייה כתאגיד ציבורי הנותן שירותים נרחבים לציבור ומנהל נכסים ורכוש חייב לשלם עבור רכישת כיסויים ביטוחיים מתאימים ובכך העירייה תגן על עצמה ובסופו של דבר תחסוך כספים במקרה צורך.

מאז עריכת הביקורת ועד היום השתכנע מבקר העירייה כי לא הצרכים האמיתיים קובעים את הסוגים והיקפי הביטוח אלא אילוצים תקציביים הם שקובעים את היקף הביטוחים וסוגיהם אשר אינם מספקים לדעת הביקורת.

בדו"ח מס' 19 הביקורת הצביעה על ליקויים כלהלן :

- א. ערך הכינון (ערך כחדש) של נכסי העירייה על תכולתם לצורך ביטוח לא נבדק על ידי מעריך מוסמך.
- ב. שכר העבודה המשוער לצורך ביטוח חבות מעבידים עמד על פחות ממחצית שכר העבודה השנתי המשולם בפועל על ידי העירייה.
- ג. העירייה אינה מבטחת ביטוח נאמנות עובדים למקרה של מעילות וגניבות.
- ד. המעבר לביטוח צד ג' עבור כלי רכב כבדים נכון אך ורק בתנאי שייקבעו קריטריונים ברורים לגבי גיל הרכב אשר עבורו יירכש ביטוח כזה.
- ה. ביטוח שבר מכני (הנדסי) שהינו ביטוח יקר, נרכש לגבי שלושה כלי רכב (מנוף, ביובית, מטאטא מכני) בלבד, למרות שמספר רכבי העבודה והרכבים הכבדים היה גדול יותר בעת עריכת הביקורת.
- ו. עיריית כפר סבא הצטרפה להסדר ביטוח המוצע לרשויות המקומיות באמצעות החברה למשק וכלכלה של מרכז השלטון המקומי ואף רכשה

ביטוח לנושאי המשרה שלה וחברי מועצת העירייה בגבול אחריות של מיליון דולר. עלות ביטוח כזה אינה זולה (כ - 25,000 דולר) לשנה ואין כל בטחון שאכן סוג ביטוח כזה נחוץ היות והוא מצומצם למדי לגוף כדוגמת רשות עירונית.

.T העירייה קשורה בחוזים עם מספר רב של קבלנים בתחומים שונים במסגרת תנאי המכרזים שמפרסמת העירייה ובמסגרת החוזים שנחתמים עם הקבלנים השונים נדרשים הקבלנים לרכוש ביטוחים הכוללים בין היתר ביטוחי רכוש וחבויות כגון - ביטוח צד ג' וחבות מעבידים ולעיתים גם חבות המוצר. הביקורת העלתה כי הבקרה הקיימת והמתבצעת על ידי סגן גזבר העירייה לגבי ביטוחי הקבלנים אינה מושלמת כיוון שבעצם לא מוסרים לקבלנים את החוזים שנחתמו על ידי העירייה בטרם קבלת האישור על הכיסוי הביטוחי, אך למעשה, החוזה החתום קיים והינו תקף. מעבר לכך, אין כל בטחון כי אגף ההנדסה לא יוציא צווי התחלת עבודה עוד בטרם שהחוזה החתום נמסר לקבלנים. בנוסף לכך, העלתה הביקורת שרוב עבודות הכבישים ותשתיות אחרות אינן מסתיימות, על פי לוח זמנים אשר נקבע בחוזה. במקרה של איחורים בביצוע העבודה וכאשר העבודה נמשכת מעבר מעבר ללוח הזמנים שבחוזה, נוצרת תקופה בה הכיסוי הביטוחי אינו בתוקף.

.II העירייה קשורה עם מאות ספקים ו/או קבלנים לביצוע עבודות או לאספקת שרותים בהיקפים קטנים אשר בגינם לא נחתם עימם חוזה שבגינם יוצא טופס הזמנת עבודה חתום על ידי העירייה. הביקורת העלתה כי בהזמנות שרותים או עבודות לא התייחסה העירייה לנושא הכיסוי הביטוחי למרות שגם בסוג שרותים ועבודות אלה ייתכנו נזקים לצד ג' אשר בסופו של דבר התביעה תגיע לפיתחה של העירייה.

.U העירייה מתקשרת עם יועצים מקצועיים בתחומים שונים, אשר במסגרת עבודתם עקב טעות ו/או התרשלות עלולים לגרום נזקים לצד ג'. העירייה לא דורשת ביטוח אחריות מקצועית בעת התקשרויות עם יועצים מקצועיים.

.I לגבי תביעות נזיקין המוגשות נגד העירייה העלתה הביקורת כי הטיפול בהם מתארך מעבר לזמן סביר, עקב חוסר שיתוף פעולה מצד

המחלקות המקצועיות האמורות להעביר חוות דעתן בטרם העברת התביעות לחברת הביטוח המבטחת את העירייה.

יא. העירייה מעמידה חלק מנכסיה לרשות משתמשים חיצוניים המארגנים חוגים, מופעים, פעילויות ספורט, מועדוני נוער וכו' כאשר חובת הכיסוי הביטוחי חלה על המשתמשים בנכסי העירייה. הביקורת העלתה כי אין מודעות אצל הגורמים הנוגעים בדבר בעירייה לחובה לקבל כיסוי ביטוחי מתאים מהמשתמשים בנכסי העירייה.

2. לאור הממצאים לעיל, סיכמה הביקורת והמליצה כלהלן :

- א. "ערך הכינון (ערך כחדש) של נכסי העירייה ותכולתם לצורך ביטוח לא נבדק ע"י מעריך מוסמך. נמצאו ליקויים גם בעדכון השוטרף של סכומי הביטוח.
- ב. שכר העבודה המשוער לצורך ביטוח חבות מעבידים לשנת 1994, עמד על פחות ממחצית שכר העבודה המשולם בפועל ע"י העירייה. מומלץ לבקש ייעוץ בדבר התאמת רמת ביטוח חבות מעבידים לרמת השכר המשולמת בפועל.
- ג. העירייה אינה מבטחת ביטוח נאמנות עובדים, למקרה של מעילות או גניבות.
- ד. המעבר לביטוח צד ג' עבור כלי רכב כבדים הינו נכון בתנאי שייקבעו קריטריונים ברורים לגבי גיל הרכב אשר יועבר לביטוח כזה.
- ה. רצוי כי העירייה תשקול רכישת ביטוח שבר מכני אך ורק לגבי ציוד ומתקנים ייחודים, על סמך ניסיון תביעות קודם ובעצה אחת עם היועץ לביטוח.
- ו. העירייה תשקול מחדש את נחיצות ביטוח אחריות נושאי משרה אשר נרכש עבור חברי מועצת העירייה.
- ז. מנגנון הבקרה של קבלת כיסוי ביטוחי מקבלנים המבצעים עבודות עבור העירייה אינו תקין.
- ח. התברר כי העירייה אינה דורשת כיסוי ביטוחי מקבלנים/ספקים הנותנים שרותים במסגרת כספית נמוכה, למרות הנזק הרב שעלול להיגרם כתוצאה מעבודתם, לצד ג'.

- ט. העירייה אינה דורשת ביטוח אחריות מקצועית ממגוון היועצים שנותנים לה שרותים : רו"ח, עו"ד, שמאים, מודדים, מתכננים וכו', למרות הנזק שעלול להיגרם כתוצאה מהתשלום.
- י. יחידות העירייה, במיוחד אגף ההנדסה ומחלקת החשמל תשתפנה פעולה עם סגן גזבר העירייה, על מנת לזרז את הטיפול בתביעות הביטוח של התושבים ובכך למנוע סבל מיותר לפונים בתביעות.
- יא. מחלקת החשמל תעביר במהירות את כל המידע שבידה על נזקים לעמודי החשמל והרימזור בעיר, על מנת לסייע לגזברות העירייה בגביית הכספים המגיעים לעירייה מחברות הביטוח.
- יב. אגף התרבות ומחלקת הספורט לא יאפשרו כל פעילות מטעם העירייה ובמתקני העירייה ללא שימציאו לסגן הגזבר אישור על כי בידי המשתמשים כיסוי ביטוחי כנדרש.
- יג. בעירייה לא פועלת ועדה לניהול סיכונים שתפקידה לבחון לאורך זמן את התביעות המוגשות כנגד העירייה, אל מול הפרמיות וההשתתפות העצמית בהן העירייה מחוייבת. "

3. מעקב

ביקורת המעקב העלתה :

- א. עד יוני 2001 טרם נערכה בדיקת שמאי לקביעת ערך כינון (הערך כחדש) של נכסי העירייה על תכולתם.
- ב. במהלך יולי 2000, נערך מכרז חדש לרכישת ביטוחים עבור העירייה ובהזדמנות זאת הותאם שכר העבודה המשוער לצורך ביטוח חבות מעבידים לסך \$ 27,000,000 (שהם שווה ערך של כ - 120,000,000 ש"ח).
- ג. העירייה עדיין אינה מבטחת ביטוח נאמנות עובדים למקרה של מעילות או גניבות.
- ד. העירייה קבעה ככלל שרכב שערכו מעל 30,000 ש"ח רוכשים עבורו ביטוח מקיף. מתחת לערך זה נרכש ביטוח צד ג' בלבד.

- ה. למרות המלצת הביקורת עיריית כפר סבא ביטלה ביטוח שבר מכני והסיבה לכך על פי הסברים שקיבלנו "חוסר כדאיות כלכלית".
- ז. חברי מועצת העירייה מבוטחים בביטוח אחריות נושאי משרה.
- ח. הביקורת מבקשת לציין, כי חל שיפור במנגנון הבקרה של קבלת כיסוי ביטוחי מקבלנים המבצעים עבודות עבור העירייה. מחלקת הרכש היא זו הדואגת למילוי תקין של טופס אישור בדבר קיום פוליסת ביטוח של הקבלן ואיננה מחתימה את הקבלן על החוזה עד שטופס זה אינו מניח את דעתו של סגן גזבר העירייה, הממונה על ביטוחי העירייה.
- ט. סגן גזבר העירייה האחראי על ביטוחי העירייה מקפיד על ביטוח צד ג' בהתקשרויות עם קבלנים/ספקים הנותנים שרותים בהיקפים כספיים נמוכים. לדעת הביקורת לא קיימת בקרה יסודית דיה על מחלקת הרכש האמורה לדאוג לביטוחים כאלה בטרם מסירת הזמנות עבודה. בנוסף, הביקורת התרשמה שאין קריטריונים ברורים לגבי גובה סכום הביטוח במקרה של התקשרויות כאלה.
- י. סגן גזבר העירייה הכין טופס "אישור על קיום ביטוחים של מפקח יועץ, מתכנן, אדריכל" עם דרישות הביטוחים שעל יועצים אלה להמציא לעירייה, אשר הועבר לאגף הנדסה. עד לביצוע ביקורת המעקב לא מולא אף לא טופס אחד וממילא לא הועבר הטופס המתאים לסגן גזבר העירייה, הממונה על הביטוחים. לגבי יחידות אחרות בעירייה המשתמשות בשירותי ייעוץ, אין כל מודעות על נושא הביטוחים שעליהן לדרוש מהיועצים איתם הם עובדים.
- יא. לא חל כל שיפור בנושא הטיפול בתביעות הביטוח נגד העירייה מצד התושבים וזמן ההמתנה והסבל של התושבים לא קוצר כלל.
- יב. התקיימה ישיבת עבודה במהלכה נקבע נוהל עבודה לגבי שיתוף הפעולה בין מחלקת החשמל וסגן גזבר העירייה בדבר העברת דו"חות נזקים לעמודי החשמל והרמזורים ברחבי העיר. הביקורת לא יכלה לעמוד עדיין על שיפור בתהליך הגשת תביעות העירייה לחברת הביטוח על נזקים שנגרמים לעמודי חשמל ורמזורים בעיר.
- יג. יועץ הביטוח של העירייה קבע את הדרישות לביטוח, יחד עם הנהלת אגף התרבות ובנפרד עם מנהל מחלקת הספורט, אשר היו אמורים

להעביר את טפסי הביטוח אל סגן גזבר העירייה. ביקורת המעקב העלתה שאגף התרבות איננו מעביר את טפסי הביטוח של התיאטראות או של האמרגנים אל סגן גזבר העירייה. מחלקת הספורט דואגת לביטוח של מפעילי החוגים, אך הטפסים לא מועברים לסגן גזבר העירייה. הביקורת מבקשת לציין כי מחלקת הספורט איננה מחייבת את אגודות הספורט, המשתמשות במגרשי הספורט, באולמות הספורט ובמתקני הספורט העירוניים להעביר אישורים על ביטוחים מתאימים לסגן גזבר העירייה.

יג. בעירייה עדיין לא הוקמה ועדה לניהול סיכונים והמעקב הנערך על ידי סגן גזבר העירייה על מנת לבחון לאורך זמן את התביעות המוגשות כנגד העירייה אל מול הפרמיות וההשתתפות העצמית בהן העירייה מחוייבת, אינו מספיק ואינו מביא כל תועלת.